

קוֹנְטֵרַס

נִפְלְאוֹת וְנִסִּים

יִגְלֶה מַה יָּבִיא לָנוּ נִסִּים נְגִלִים, וְשִׁנּוּפָה
לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ יִשׁוּעוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד
שֶׁנִּגְאָל גְּאֵלֵת עוֹלָם.

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצִינָא קְרִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נָתָן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה
עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, אֲךָ
כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (נִדָּה ל) : לְעוֹלָם
אֶפְלוּ בַעַל הַנֵּס אֵינוֹ מַפִּיר בְּנִסּוֹ ; כִּי אֶפְלוּ מֵה
שְׂאֵדָם חוֹשֵׁב שְׂזָה טַבֵּעַ, זֶה גַם-כֵּן נִס.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקכו)

קוֹנְטְרַס

נִפְלְאוֹת וְנִסִּים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
אוֹמְרִים (יְרוּשָׁלַיִם בְּרִכּוֹת, דָּף סג.): אִם בָּאָה עַל הָאָדָם
צָרָה, לֹא יִצְוָה לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל אֱלֹא
לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ; הֵינּוּ אֶפְלוּ אָדָם יֵשׁ לוֹ
כַּח עֲלִיוֹן לְהִיּוֹת מְקַשָּׁר אֶל מַלְאָכִים, מַלְאָכֵי
מַעְלָה, עִם כָּל זֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אֵין
לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן, אֱלֹא עַל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם (סוּטָה
מט.); אִם בָּא עַל הָאָדָם אִיזָה סָבֵל וְצָעַר, לֹא יִצְוָה
לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל אֱלֹא אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בְּלָבָד. עַל אַחַת פַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֲרֹף, שְׁאָסוּר
לְבַטֵּחַ בְּשׁוּם בֶּן אָדָם, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר דְּוֹד הַמְּלָךְ
(תְּהִלִּים קמו, ג): "אֵל תְּבַטְחוּ בַּנְּדִיבִים, בְּכֵן אָדָם
שְׂאִין לוֹ תְּשׁוּעָה"; וְהִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים עֲתָה בְּמַצָּב

קִשָּׁה כָּזָה, עֵת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב, וְאִין לָנוּ עַל מִי
 לְסַמֵּךְ, אֲלֵא לְהַשְׁלִיךְ יְהִיבֵנוּ עַל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ
 שְׁמוֹ, שְׂיַעֲשֶׂה לָנוּ "נִפְלְאוֹת וְנִסִּים"; וּבְאֶמֶת
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (נִדָּה ל.א.): לְעוֹלָם אֲפִלוּ
 בְּעַל הַיָּם אֵינוּ מַכִּיר בְּנִסּוֹ; עֲצָם הָעֶבְרָה שְׂעֵשׂוּ
 וַיִּשְׁמַעֲאֵל רוּצִים לְהַכְחִידֵנוּ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאִין
 עוֹלָה בְּיָדָם, עַל אִף כָּל הַהַשְׁמָדוֹת וְהַהֲרִיגוֹת,
 הַרְצִיחוֹת וְהַשְׁחִיטוֹת שְׂעֵשׂוּ כְּכַר אַלְפִים שָׁנָה, עַדִּין
 עִם יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיִם, זֶהוּ הַיָּם הַכִּי גָדוֹל. וּבְזֶה אָנוּ
 רוֹאִים שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ, רַק רוּצָה
 שְׁנַחֲזוֹר אֵלָיו בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 אוֹמְרִים (יוֹמָא ס.ט.): לָמָּה נִקְרָא שְׁמֵן אַנְשֵׁי כְּנֻסַת
 הַגָּדוֹלָה? שְׁהַחֲזִירוּ עֲטָרָה לְיִשְׁנָה. אַתָּא מִשָּׁה
 וְאָמַר: הָאֵל הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. אַתָּא יְרַמְיָה
 וְאָמַר: נְכָרִים מְקַרְקְרִין בְּהִיכְלוֹ, אֵיָה נּוֹרְאוֹתָיו?!
 לֹא אָמַר נּוֹרָא. אֲתֵי דְנִיֵּאל וְאָמַר: נְכָרִים
 מְשַׁתְּעֵבְדִים בְּבָנָיו, אֵיָה גְבוּרוֹתָיו?! לֹא אָמַר גְּבוּר.
 אַתּוּ אֵינְהוּ (הַגִּיעוּ הֵם — אַנְשֵׁי כְּנֻסַת הַגָּדוֹלָה)
 וְאָמְרוּ: אֲדַרְבָּה! זֶה הִיא גְבוּרַת גְּבוּרָתוֹ, שְׁכּוּבֵשׁ
 אֶת יִצְרוֹ, שְׁנוֹתֵן אַרְךְ אַפִּים לְרִשְׁעִים, וְאֵלוּ הֵן
 נּוֹרְאוֹתָיו, שְׂאֵלְמָלֵא מוֹרָאוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 הִיאֲךְ אֵמָּה אַחַת יְכוּלָה לְהִתְקַיֵּם בֵּין הָאֱמוּנוֹת?! אִם

נפלאות ונסים

קעה

נתבונן בשנאה ששונאים אותנו אמות העולם ורוצים להכחידנו, ואף-על-פי-כן עם ישראל שורדים בכל מצב, ומתחילים מחדש, בונים בתי כנסיות ובתי מדרשות, מקנאות, תלמודי תורה ובתי ספר, פוללים, ישיבות וכו', מחנכים את הילדים באמונה בהקדוש-ברוך-הוא, לקיום המצוות, זהו הגם הכי גדול. עבר על עם ישראל מה שעבר, כל מיני משברים וגלים, ואף-על-פי-כן עם ישראל חי וקיים, אלו הנסים והנפלאות הכי גדולים. ובאמת, אנו נמצאים עתה במצב של נסיונות קשים ומרים, שהקדוש-ברוך-הוא מנסה אותנו. ואומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה ב', סימן ג'): אין הקדוש-ברוך-הוא נותן גדלה לאדם, עד שבודקהו בדבר קטן, ואחר-כך מעלהו לגדלה. בודקים אותנו מלמעלה לראות אל מי נפנה בעת צרה, אל מי נרוץ במצב של פחדים. ולכן עלינו להתאחד יחד ולעזר אחד לשני, כי בזה תלויה כל הגאולה, ועל-ידי-זה נזכה לראות "נפלאות ונסים" כפי שהיה ביציאת מצרים, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו), גם עתה אנו צריכים לראות "נפלאות ונסים". במצרים היו עם ישראל משעבדים לפרעה, בא

מִשֶׁה רַבֵּנוּ וְגָלָה לָנוּ: "אִתָּה הָרֵאָתָ לְדַעַת, כִּי
 הָיִי"ה הוּא אֱלֹקִים, אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ" (דְּבָרִים ה, לה),
 גָּלָה לָנוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, גָּלָה לָנוּ שְׂאִין לָנוּ
 לְמִי לְפָנוֹת רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֻלָּם צָעֲקוּ אֶל הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁהִתְגַּלָּה אֵלֵינוּ וּגְאָלָנוּ. כְּמוֹ-כֵן עֲכָשׁוּ
 אָנוּ נִמְצָאִים בְּמִצָּב כְּזֶה, שְׁמִסְבָּבִים אוֹתָנוּ מְכַל
 הַפְּוֹנִים, וְרוֹאִים שְׁכָל הָעוֹלָם חֵי בְּפִתְחוֹת גְּדוֹלִים,
 וְאֵין יוֹדְעִים מַה יָּבִיא הַמַּחֵר, וּמַה יִּקְרָה בְּעוֹד שְׁעָה
 וְרִגַע. וּמַה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת בְּעֵת כְּזֹאת? לְהִתְאַחַד
 יַחַד; הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּעְזֹב אֶת כָּל הַהֶבְלִים וְהַפְּרוּדִים
 וְהַפְּלוּגִים, הַלְּשׁוֹן-הָרַע וְהַרְכִּילוֹת וְלִיצָנוֹת, הַגְּנֻבוֹת
 וְהַגְּזוּלוֹת וְהַעֲשֵׂק שְׂאָנוּ עוֹשֵׂקִים זֶה אֶת זֶה, וְנִחְזֹר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְנִקְבֵּל עַל עֲצָמֵנוּ
 אֶהְבָּה, לְאַהֲבֵךְ אֶת כָּל יִהוּדֵי, מִי שִׂיּוֹדֵעַ שְׁחֵיב חוֹב
 לְפָלוֹנִי — יִפְרָעֵנוּ תַכְּף-וּמִיד, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא לֹא יֵאָבֶה סֶלַח לוֹ; וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים
 (סִנְהֶדְרִין ק.ח.): לֹא נִחַתְּם דִּינָם שֶׁל דוֹר הַמַּבּוּל, אֲף
 שֶׁעָבְרוּ עַל כָּל הָעֲבָרוֹת שֶׁבִּתּוֹרָה, עֲרִיּוֹת וְכוּ', אֲלֵא
 עַל הַגְּזוּל, כִּי בְּרִגַע שְׂאָדָם מִצִּיק לְשָׁנִי, גּוֹנֵב מִמֶּנּוּ,
 מִצָּעַר אוֹתוֹ, זֶהוּ הָעוֹן הַחֲמוֹר בְּיֹתֵר.

וְהִנֵּה מְצִינּוּ, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ יוֹם

אָחד בַּשָּׁנָה, שְׁמוּחַל בּוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, הֲלֵא הוּא יוֹם הַכַּפּוּרִים, שָׂאֵם אָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבָא וּמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ — מוּחַל לוֹ, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ אָב הַרְחָמָן. אֲבָל כָּל זֶה רַק עַל עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם, עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ, אָדָם יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲשׂוֹת כָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, לִילֵךְ מְלַבֵּשׁ בְּלָבָן, יַחַף וְכוּ', וְלֹא יוֹעִיל לוֹ דְבָר, עַד שְׂרִיצָה אֶת חֲבֵרוֹ. וְאִם בָּאָה עָלֵינוּ צָרָה כְּזוֹ, שְׁכַל הָעוֹלָם מְזַעְזַע, עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל נְלַחֲמִים זֶה בְּזֶה, אָנוּ צָרִיכִים רַחֲמִים עֲצוּמִים שְׁלֵא נִפְגַּע מֵהֶם, וְהִדְרִיךְ הִיחִידָה לְהִנָּצֵל — לְקַבֵּל עַל עֲצֻמָּנוּ לְאַהֲבָה זֶה אֶת זֶה, לְעֶזֶר זֶה לְזֶה, וְלְהוֹצִיא מִתַּחַת יָדֵינוּ כֶּסֶף גְּנֹבָה אוֹ גְּזֻלָּה, אוֹ אִם לְוִינוּ כֶּסֶף וְלֹא הִחְזַרְנוּ, שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים לז, כא): "לֹאֶה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלָם", עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת בְּדַק הַבַּיִת אֲצִלָּנוּ; אִם אָנוּ רוֹאִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְצְאִים בְּצָרָה, עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלֵיהֶם, כִּי הֵם סוּבְלִים אֶת סְבִלָּנוּ, עַל הַשְּׁנֵאָה וְהַקְּנָאָה, הַתַּחֲרוּת וְהַכְּבוֹד שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ. עַל-כֵּן עָלֵינוּ לְהִתְחִיל לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לְחַשֵּׁב בְּעֵצְמוֹ, פֶּן וְאוּלַי אֲנִי חַיֵּב, כִּי כִּי אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין סִנְהֵדְרִין לז): חַיֵּב כָּל אָדָם לֹמַר, כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבְלִי;

אומר על זה רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ה'): אם אדם יעשה לעצמו את החשבון, שכל העולם כלו לא נברא אלא בשבילו, נמצא, שהוא צריך לתקן את העולם, ועליו לחזור בתשובה שלמה, ולבדק בעצמו — אולי יש בו שנאה על איזה יהודי, אולי היבד לשון הרע על איזה בר ישראל, אולי הוא אשם, ועליו לחזור בתשובה שלמה, כי אין זו עצה לתלות את הקולר בצואר הזולת, ולומר: ההוא אשם וכו', אלא צריך לחשב: הכל נאָרע בגללי, ואם כל אחד ואחד יעשה את החשבון הזה, שאני חייב בדבר, ואני צריך לחזור בתשובה שלמה, ועלי לפשפש במעשי — הִיָּה העולם נראה אחרת לגמרי. ואומרים חכמינו הקדושים (יומא פו:): יחיד ששָׁב — מוחלים לכל העולם כלו; אם יש יהודי אחד ששָׁב בתשובה אמתית, ועושה לעצמו חשבון: "שמו שמים, עד עכשו היתה אצלי גזענות, רשעות, אכזריות, לא רציתי לעזר לזולת, לא רציתי להצטער בצרת הזולת, לא ענין אותי הקורה עם הזולת, ואני חוזר בתשובה שלמה, ומתאחד עם כלל נשמות ישראל, ועושה כל מיני פעולות שתהיה אהבה ואחדות ביניהם", אם הוא מגיע

נפלאות ונסים

קעט

לְדַרְגָּה כְּזוֹ, שֶׁהוּא יְחִיד שֹׁשֵׁב, אֲזִי מוֹחֲלִים לְכָל
הָעוֹלָם כְּלוּ. וּמָה אָנוּ רוֹאִים? שֶׁכָּל הַנִּגְעִים אָדָם
רוֹאֶה חוּץ מִנִּגְעֵי עֲצָמוֹ (נִגְעִים ב, ה); כִּי טֹבֵעַ
הָאָדָם שֶׁמִּסְתַּכֵּל בַּמַּגְרָעוֹת שֶׁל כָּלֵם, אֲבָל לֹא
בְּחֶסְרוֹנוֹתָיו הוּא, וְזוֹ הַצָּרָה הַכִּי גְדוֹלָה.

וְלָכֵן הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּתְאַחַד יַחַד, וְנַעֲזֹר זֶה לְזֶה,
כִּי אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב צְדָקָה וְחֶסֶד
שֶׁאֶחָד עוֹזֵר לַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר רַק בְּזִכּוֹת זֶה נִזְכָּה לַגְּאֻלָּה.
כִּי הָעוֹלָם נִבְרָא רַק בְּשִׁבְלֵי חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(תהלים סט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה", הֲאֵם אָנוּ עוֹשִׂים
צְדָקָה וְחֶסֶד לְזוּלָתָה? ! הֲאֵם אָנוּ עוֹזְרִים לַשֵּׁנִי? !
יְכוּלִים לְחַלֵּף יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְאָנוּ גָרִים בְּאוֹתוֹ
בְּנִיז, וְאֲפִלוּ אֵינָנו יוֹדְעִים מִי הֵם הַשְּׂכָנִים שֶׁלָּנוּ.
הֲבֵיאָה נַעֲשֶׂה חֵשְׁבוֹן נַפְשׁ, הֲאֵם אֵין לָנוּ שָׂכָן אֲמֵלֵל,
זָקֵן, גִּלְמוּד, קָשִׁישׁ, שְׂיֵלְדִיו אֵינָם גָּרִים בְּסִמְיֻכוֹת
אֵלָיו, וְכִשְׁאָנוּ שׁוֹלְחִים יְלָדֵינוּ לְעֶרְךָ קְנִיּוֹת, לָמָּה
לֹא נִדְפַק עַל דִּלְתוֹ וְנִשְׁאַל לְצָרְכָיו, וּמָה דָרוֹשׁ לוֹ
וְכוֹ, הֲלֹא בָּזָה אָנוּ יְכוּלִים לְקַנּוֹת לְעֲצָמָנוּ עוֹלָם
וּמְלוֹאוֹ. חֶסֶד — זֶה הַמַּדָּה שֶׁבָּהּ כָּבֵשׁ אֲבָרָהּ
אָבִינוּ אֶת הָעוֹלָם, עַד כִּדֵּי כֶּף שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יב, סִימָן ט')

"בְּהַבְרָאָם" — בְּאַבְרָהָם, כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא
 אֲלָא בְזִכּוֹת אַבְרָהָם; וְכֵן אוֹמְרִים (יִלְקוּט בְּרֵאשִׁית
 צה): הִקְרִיא אַבְרָהָם שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּפֶה כָּל עוֹבֵר וְשׁוֹב, עַד אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא יָדְעוּ
 מִהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָבִינוּ אַבְרָהָם הָיָה הָרֵאשׁוֹן
 שֶׁגָּלָה וּפְרָסָם אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְאִיךָ? עַל-יְדֵי
 מִדַּת הַחֶסֶד. וְלָמָּה זָכָה? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה מַג, סִימָן ז'): אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי לֹא הָיָה שְׁמִי נִכְרָ לְבְרִיּוֹתִי, וְהַפְרַת
 אוֹתִי בְּבְרִיּוֹתִי, מִעֲלָה אֲנִי עָלֶיךָ כְּאֵלֹה נַעֲשִׂיתָ שְׂתַּף
 עָמִי בְּבְרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם; אַבְרָהָם אָבִינוּ נַעֲשֶׂה שְׂתַּף
 לוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן רָאָה "נִפְלְאוֹת וְנִסִּים" עַל כָּל צַעַד
 וְשַׁעַל, וְעַל אֵף הַנְּסִיווֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁעָבְרוּ עָלָיו —
 הַחֲזִיק מִעֲמֵד, וּכְמֵאמָרָם ז"ל (אָבוֹת ה, ג): עֲשָׂרָה
 נְסִיווֹנוֹת הִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמַד בְּכֻלָּם; וְלִכֵּן
 זָכָה לְנִסִּים וְנִפְלְאוֹת, וּמָה הָיָה סוּד הַצְּלָחָתוֹ? מִדַּת
 הַחֶסֶד, שֶׁעָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹא
 הִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה. וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ מִצּוֹת כְּאֵלֹה
 לְמֵאוֹת אִם לֹא לְאַלְפִים; בָּאוּ נַעֲשֶׂה חֶשְׁבוֹן —
 הֲאִם אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים חֶסֶד עִם הַהוֹרִים וּמְכַבְּדִים
 אוֹתָם, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה,
 פָּרָשָׁה ו', סִימָן ב'): חֲמוּרָה שֶׁבְּחֲמוּרוֹת כְּבוֹד אָב

נפלאות ונסים

קפא

וְאִם; הָאֵם אָנוּ הוֹלְכִים לְבַקְרָם?! הָאֵם אָנוּ
מְצַלְצְלִים אֲלֵיהֶם?! הֲלֹא זֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר!
חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אוֹמְרִים (קְדוּשֵׁין ל:): בְּזִמְן שְׂאָדָם
מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
מֵעַלָּה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ דְרָתִי בִּינֵיהֶם וְכַבְדוּנִי. אִם
מְכַבְּדִים אֶת הַהוֹרִים מְכַבְּדִים בְּזֶה אֶת הַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. וְאִם גָּרִים בְּרַחוּק מְקוֹם מֵהֶם, צְרִיכִים
לְהַקְפִּיד לְטַלְפֵן אֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְלַעֲשׂוֹת
לְעֲצָמוֹ הֶרְגֵל בְּזֶה, וְלִשְׂאֵל בְּשִׁלּוּמָם תְּדִיר, וּמְלַבֵּד
שׂוֹ מִצְנוֹת עֲשֵׂה, זֶהוּ גַם חֶסֶד נִפְלָא, וְאַחֲר־כֵּן
נִקְבַּל זֹאת בַּחֲזָרָה, שְׁגַם הַיְלָדִים שְׁלָנוּ יְכַבְּדוּ
אוֹתָנוּ. וְלִהְפֹךְ — זֶה לְעֲמַת זֶה, כְּפִי שְׂאָנוּ נוֹהֲגִים
עִם הַהוֹרִים, כֵּן יִתְנַהֲגוּ עִמָּנוּ יְלָדֵינוּ. וְכֵן בְּכָל פֶּרֶט
בַּחַיִּים; אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: חֲבִיב עָלַי חֶסֶד
שְׂאֲתָם גּוֹמְלִים זֶה לְזֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלוֹת שְׂזָבַח
שְׁלֵמָה לְפָנָי (יִלְקוּט הוֹשֵׁעַ, רָמַז תַּקְכ"ב); וְלִכֵּן עָלֵינוּ
לַעֲשׂוֹת בְּדַק הַבַּיִת, אָנוּ גָרִים בְּבִנְיָן אֶחָד וְלֹא
אֲכַפֵּת לָנוּ מִהַזוּלָת, הִיתָכֵן?! גָּרִים אֲתָנוּ אֲלֵמָנָה
וּיְתוּמִים, אוֹ יְשִׁישִׁים וְיִשְׁיִשׁוֹת לָמָּה לֹא נַעֲזְרֵם?!
זוֹ נִקְרָאת אֶהְבָּה, זֶה נִקְרָא חֶסֶד?! הֲלֹא רַק בְּזָכוֹת
אֶהְבֵת הַבְּרִיּוֹת נִזְכָּה שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַע
תְּפִלָּתָנוּ. אָנוּ צוֹעֲקִים וְצוֹוָחִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ומבקשים ומתחננים על חכמי ישראל, חכמי
 התורה שאבדו ואינם, ואנו נותרנו יתומים, ומצבנו
 קשה ועגום ביותר, כי צדיק אבד — לדורו אבד,
 אם נסתלק צדיק מן העולם, יורד חשך גדול
 בעולם. ואנו רואים כשנפטר צדיק, חכם, ראש
 ישיבה וכו', באים מאות אלפי אנשים ללוותו
 בדרך האחרונה, אף שלא הפירוהו וכו', זה מראה
 ומוכיח בעליל, שהוא ורק הוא שמר אותנו, בזכות
 הרבצת התורה שלו נצלנו, תורתו הגנה עלינו.
 ואומרים חכמינו הקדושים (מגלה ג.): אף על גב
 דאיהו לא חזי, מזליה חזי. הנשמה שלנו הרגישה,
 שפתאם נסתלק הצדיק, חסר לנו משהו, חלל עצמק
 נפער, אזי כלנו יצאנו ללוותו. והנה חכמי התורה,
 חכמי ישראל, נמצאים עתה בצרה גדולה מאד,
 ועלינו לבקש רחמים רבים שהקדוש-ברוך-הוא
 יאריך ימיהם ושנותיהם, וימשיכו להתפלל
 בעבורנו, וזכותם תגן עלינו. מה עלינו לעשות?
 להרבות בצדקה וחסד. אומרים חכמינו הקדושים
 (ספה מט:): אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד
 שבה. אצל הקדוש-ברוך-הוא חשוב רק חסד,
 לעזר זה לזה, זהו החסד הגדול ביותר, עלינו
 לשמר עצמנו מכל מיני גזענות ושנאה, ובזכות זה

נזֶכָה, שִׁיקְבֵּל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תִפְלְתָנוּ, וְנִזְכָּה
כָּבֵר לְרֹאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שִׁיעֲשֵׂה
עִמָּנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכֹל שְׁעָה וּבְכֹל עֵת וְרִגַע.
וְעַקֵּר הַיָּס הַכִּי גָדוֹל, שֶׁנִּזְכָּה כָּבֵר לְצֵאת מֵהַגְּלוּת
הַמֶּרָה, וְנִגְאָל בְּגֵאֻלַּת עוֹלָם.

ב.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! הֲנִיחָה אָנוּ שְׂרוּיִים בְּמַצָּב
קָשָׁה מְאֹד, אֲשֶׁר כָּל עַם יִשְׂרָאֵל מְחַפֵּים וּמְצַפִּים
כָּבֵר לְיוֹם הַיְשׁוּעָה, יוֹם הַגְּאֻלָּה, שֶׁנִּזְכָּה כָּבֵר
לְהִגְאָל, אֲבָל כִּדֵּי שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲשֵׂה עִמָּנוּ
"נִפְלְאוֹת וְנִסִּים", עָלֵינוּ לְהַכִּין עֲצָמָנוּ, לְשֵׂאל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד לְעֲצָמוֹ: הֲאֵם אֲנִי מוֹכֵן לְגֵאֻלָּה אוֹ לֹא;
כִּי בְּאֵמֶת מָה יִהְיֶה בְּעֵת הַגְּאֻלָּה? הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא יִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ בְּמִלָּא כְּבוֹדוֹ, שֶׁכָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ
יִזְכָּה לְהִרְגִישׁ, אִיךָ שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא
יִתְבָּרֵךְ מִמֵּלֵא כָּל עַלְמֵינ וְסוּבֵב כָּל עַלְמֵינ וּבִתְוֹךְ
כָּל עַלְמֵינ, וְכָל אֶחָד יִדְבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, יְקִים
מִצְוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, יִלְמַד תּוֹרָה בְּדַבְּקוֹת
עֲלִיוֹנָה, אֲבָל לְזָכוֹת שְׂנֵגִיעַ לְיוֹם הַמִּיחָל הַזֶּה,
שֶׁנִּגְאָל מִכָּל צָרוֹתֵינוּ, זֶה תְּלוּי בָנוּ, כִּמּוֹכָא בְּדַבְּרֵי

רבותינו ז"ל (עין דברים רבה, פרשה ב', סימן כג): אין
 ישראל נגאלים אלא בתשובה. עלינו לשוב
 בתשובה שלמה על כל עוונותינו, ואם נחפש
 ונבקש, נמצא הרבה דברים שדרושים תקון. והנה
 יש לנו מצוות בין אדם למקום ובין אדם לחברו.
 הקדוש-ברוך-הוא צוה אותנו לקיים מצוותיו, שהם
 רצונו? תברך, ובזה שאנו מקיימים תרי"ג מצוות,
 אנו ממלאים רצון הבורא? תברך שמו. ולכן איזו
 שמחה צריכה להיות לנו בעת קיום המצוות, שאנו
 זוכים לעשות רצונו? תברך, היש שמחה גדולה
 מזו? ! ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ויקרא רבה,
 פרשה לד, סימן ח'): למדתך תורה דרך ארץ,
 שכשיתהא אדם עושה מצוה, יהא עושה אותה בלב
 שמחה. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן
 כד): אם אדם נמצא במדור הקלפות, בר מינן, חטא
 ועשה כל מיני תועבות רעות, רחמנא לצלן, נעלם
 ונסתר ממנו אורו? תברך, אבל אם הולך ומקיים
 מצוה אחת בשמחה עצומה, יש פת במצוה
 להעלותו למעלה מנפשו, רוחין ונשמתיין, עד
 שיגיע לגלוי אלקות, ויכול לצאת ממדור הקלפות,
 ולעלות מעולם העשייה לעולם היצירה, ומעולם
 היצירה לעולם הבריאה, ומעולם הבריאה לעולם

הַאֲצִילוֹת, עַד שֶׁיִּגִּיעַ לְגִלּוֹי אֱלֻקוֹת. כָּל זֶה זוֹכָה
עַל-יְדֵי מִצְוָה אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה בְּשִׂמְחָה, עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה כְּשִׁזְכוּה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה מִצְוֹת בְּשִׂמְחָה,
דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵא מִכָּל צָרוֹתָיו. וְכַמֶּאֱמָרָם ז"ל
(קדושישין לט:): כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, מִיִּטְיָבִין עִמּוֹ
וְנוֹחַל אֶת הָאָרֶץ. מִצְוָה אַחַת שֶׁיהוּדֵי עוֹשֶׂה, מְקַבֵּל
עַל זֶה שָׂכָר אֵין סוֹפִי; אִם הֵינּוּ יוֹדְעִים מָה זֶה
קִיּוּם הַמִּצְוֹת, הֵינּוּ רוֹקְדִים בְּעֵת עֲשִׂיתָן. אֲבָל
לְצַעֲרָנוּ הַרְבֵּה, אֵינְנוּ יוֹדְעִים מַעֲלָתָן. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג:): כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת
בְּעוֹלָם הַזֶּה, מְקַדְמָתוֹ וְהוֹלְכָתָ לְפָנָיו לְעוֹלָם הַבָּא;
הַמִּצְוָה הָאַחַת שֶׁמְקַיֵּם, מְלַוָּה אוֹתוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו,
וְאַחַר-כֵּן כְּשֶׁמִּפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ, וְעוֹלָה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, הַמִּצְוָה אֵינָה עוֹזֶבֶת אוֹתוֹ. וּמִכָּל שֶׁכֵּן
שֶׁעוֹשֶׂה הַרְבֵּה מִצְוֹת, הֵן מְסַבְּבוֹת אוֹתוֹ, כַּמֶּאֱמָרָם
ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה לֵב, סִימָן ו'): עוֹשֶׂה אָדָם מִצְוָה
אַחַת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ מְלֶאכֶת אֶחָד,
עוֹשֶׂה שְׁתֵּי מִצְוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ שְׁנֵי
מְלֶאכֶת, עוֹשֶׂה הַרְבֵּה מִצְוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
נוֹתֵן לוֹ חֲצִי מַחְנֵהוּ. אֵיזוֹ שִׂמְחָה צָרִיכָה לְהִיּוֹת לָנוּ
בְּעֵת קִיּוּם הַמִּצְוֹת, וּבְזִכּוֹת קִיּוּמָן — גְּזֻכָּה
לְגֻאֲלָה. נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: הֲלֹא כָּל עַם יִשְׂרָאֵל

עושים מצוות, וכמאמרם ז"ל (ברכות נו): אפלו הריקנין שברך — מלאים מצוות כרמון; אדם ריק לגמרי, אבל אם נחפש ונבקש, נמצא אצלו נקדות טובות, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שצריך לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, וגם את עצמו צריך לדון לכף זכות, כי אין זו עצה להחזיק עצמו לרשע ואת הזולת לחוטא, ואף אם אדם מרגיש שהוא הכי רחוק, אומר על זה דוד המלך (תהלים לז, י): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו שהפסוק מזהיר לבקש ולבקש ולמצא בעצמו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואז יתבונן ויראה שאינו אותו אדם. ובאמת אומרים חכמינו הקדושים (מדרש תהלים, מזמור ו'): אין לה אדם מישראל שאין לו הרבה מצוות המקיפות אותו, ואם-כן למה איננו זוכים להגאל? אלא עלינו לזכור, שהמצוות מחלקות לשנים: מצוות בין אדם למקום, בין אדם לבוראו, כגון: מצות תפלין, ציצית, שבת, טהרת המשפחה וכדומה, שהן מצוות השיכות בין אדם לקונו, וכן ישנן מצוות שבין אדם לחברו. אומרים חכמינו הקדושים (יומא פו): מצוות שבין אדם למקום — יום הכפורים מכפר; בר מינן, אדם נכשל ונפל

וְעָבַר עַל צוּי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אִם חוּזַר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִתְחַרֵּט עַל חַטָּאָיו וּמִתְוַדֶּה
 עֲלֵיהֶם, בָּא יוֹם הַכַּפּוּרִים וְנִמְחַל לוֹ עַל הַכֹּל, אֲבָל
 עַל עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ — אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים
 מְכַפֵּר, עַד שְׂיִרְצֶה אֶת חֲבֵרוֹ. לֹא יוֹעִיל לְאָדָם
 מְאוּמָה, אִתָּהּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי תִשׁוּבָה
 שְׁבָעוּלָם — לְצוּם, לְתַת צְדָקָה, לְהִרְבּוֹת בְּמִצְוֹת,
 לְלַמַּד תּוֹרָה, כִּיּוֹן שְׂצַעֲרָתָ אֶת הַזּוּלָת, גִּנְבָתָ
 מִהַזּוּלָת, עֲשִׂקָתָ אֶת הַזּוּלָת, לֹא יוֹעִיל לָךְ דְּבָר, עַד
 שְׂתִירְצֶה אֶת חֲבֵרְךָ, תִּשְׁלַם אֶת הַגְּזֵלָה שְׂגִזַּלְתָּ מִמֶּנּוּ,
 תִּכְבְּדוּ וּתְיַקְרוּ וְכוּ', וְאִזּוּ יִכְפֹּר לָךְ, וּבְזֶה תִּלְוֶיָה כָּל
 הַגְּאֻלָּה. עִם יִשְׂרָאֵל מוֹסְרִים נִפְשָׁם זֶה אֶל־פִּיִּם שָׁנָה
 וּמְקִימִים אֶת הַמִּצְוֹת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה
 — "מִי כָעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ", אֵין
 לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אִמָּה וְלָשׁוֹן, שְׂמוֹסְרִים נִפְשָׁם
 בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ עִם יִשְׂרָאֵל. הוֹרְגִים, רוֹצְחִים,
 שׁוֹרְפִים בְּכָל מִינֵי מִשְׁנׁוֹת וְאַכְזָרִיּוֹת אֶת נַשְׂמוֹת
 יִשְׂרָאֵל אֶל־פִּיִּם שָׁנָה, עֲשׂוּ וְיִשְׁמַעֲלָל עוֹשִׂים שְׂמוֹת
 בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַם כָּל זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל בּוֹנִים בְּתִי
 כְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת, יְשִׁיבוֹת, כּוֹלְלִים, מְקַוְאוֹת,
 תִּלְמוּדֵי תּוֹרָה, מְקִימִים מִצְוֹת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי
 גְדוּלָה, וְעַדִּין בֶּן דָּוִד לֹא בָא, וְשׂוֹאֲלִים מַה זֶה וְעַל

מה זה? אומרים חכמינו הקדושים (יומא ט:):
 מקדש שני לא חרב אלא על שנאת חנם, שאיש
 שונא את זולתו על לא דבר, ולכן אף שלמדו
 הרבה תורה וקימו הרבה מצוות, עקב השנאה הזו
 חרב הבית, ומסימת הגמרא ואמרת: 'ועדין מרקד
 בין'. לדאבונו, אנו עדים לגזענות שנתפשטה
 בינינו, לפלוגים ולפרודים שישנם בקרבנו, לאי
 הבנות שמסבבות אותנו. אומרים חכמינו
 הקדושים (יבמות יג:): "לא תתגודדו" — לא תעשו
 אגדות אגדות; עם ישראל אסור להם להפרד זה
 מזה, מה זה צריך להיות? ! פלגים פלגים, דור של
 מפלגות כדור ההפלגה, שכל אחד צועק שמפלגתו
 הצודקת והנכונה, בשעה שלנו עם ישראל יש
 תורה אחת, ועלינו להתאחד בצותא כולל נשמות
 ישראל סביב התורה, אנו עם ולשון רק על-ידי
 התורה וקיום המצוות, וזה צריך להיות מרפז
 חיינו, ודיקא על-ידי-זה נזכה ל"נפלאות ונסים"
 שיעשה עמנו הקדוש-ברוך-הוא, ויגאלנו גאלת
 עולם.

ולכן עקר התשובה שעלינו עכשו לעשות, זה
 על שנאת חנם שישנה בינינו, וכמה שנדבר מנקדה

זו — לא די בזה, כי כלנו נגועים בנגע הזה של גזענות, הנגע של לשון הרע, רכילות, ליצנות, שזה העוון החמור ביותר, ואומרים חכמינו הקדושים (עין ערכין טו:): כל המספר לשון הרע, אמר הקדוש-ברוך-הוא: אין אני והוא יכולים לדור בעולם; מי שמדבר רע על הזולת, הוא מסלק ממנו את השכינה, ואינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, וכשמסלק ממנו את השכינה — מספן, אין לו פרנסה, וסובל עניות ודחקות, סובל יסורים מרורים, אין לו שלום-בית, אין לו נחת מהילדים, אינו רואה ברכה בכספו; כי כשאדם דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ויודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתיה ומקים את כל הבריאה כלה, אז ממשיך על עצמו שפע, ורואה ברכה בכספו, ויש לו שלום-בית, ורואה נחת מילדיו, כי כן אומרים חכמינו הקדושים (שפת י:): שמו של הקדוש-ברוך-הוא — שלום; ולכן אצלו יתברך מאד מאד חשוב שלום ואהבה, שיהיה שלום בין נשמות ישראל. ואומרים חכמינו הקדושים (עקצין פרק ג'): לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי המחזיק בו ברכה, אלא השלום. הקדוש-ברוך-הוא רוצה לעזר לנו, חפץ לגאלנו, אך דא

עָקָא, שְׁאָנוּ דוֹחִים מֵאֲתָנוּ אֶת הַגְּאֻלָּה, כִּי אִם יֵשׁ
 פְּרוּדִים וּמַחְלֵקֵת וְאִי הַבְּנוֹת בֵּינֵינוּ, בְּזֵה אָנוּ
 מְסֻלָּקִים אֶת הַשְּׂכִינָה, וְגוֹרְמִים לְעִכּוּב הַגְּאֻלָּה.
 וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֵּהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז):
 הָעֶבֶר אֵין, מֵה שְׁעֶבֶר — עֶבֶר, כְּכֹר חֶרֶב בֵּית-
 הַמִּקְדָּשׁ, הַמָּקוֹם שֶׁמִּשָּׁם יֵצֵא אוֹר לְכָל הָעוֹלָם כְּכֹר
 חֶרֶב וְאֵינָנו, וְמָה עוֹשִׂים עִתָּה? אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל:
 עֲכָשׁוּ עָלֵינוּ לְרֵאוֹת שְׁלֵא נִהְיָה אָנוּ הַמַּעֲכָבִים בְּנֵין
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עָלֵינוּ לְבִכּוֹת הַרְבֵּה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ,
 שְׁאֵנְחָנוּ לֹא נַעֲכַב אֶת הַגְּאֻלָּה. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 מֵאֲתָנוּ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעִצְמוֹ חֲשֻׁבוֹן: מִי יוֹדֵעַ אִם
 לֹא בְּעֵטֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ עֲדִין לֹא נִבְנָה, מִי יוֹדֵעַ אִם
 לֹא עֵקֶב עֲוֹנוֹתֵי הַמְרַבִּים, הַשְּׁנֵאת חַנּוּם שֵׁישׁ בִּי,
 לֹא נִבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמִי יוֹמָא א, א): כָּל דּוֹר שְׁלֵא נִבְנָה
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, מַעֲלָה עָלָיו כְּאֵלוֹ נִתְחַרַב. כִּי
 אִם עֲדִין לֹא נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, סִימָן שְׁבַר מֵינָן,
 אֲנִי הִתְחַרַבְתִּיו, וְאֲנִי מַעֲכַב אֶת הַגְּאֻלָּה. וְלָכֵן הָעֶקֶר
 לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּעִצְמוֹ, וְלֹא לְחַפֵּשׁ מוֹמִין בְּאַחֲרִים,
 אֲלֵא עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִרְאֶה לְתַקֵּן אֶת הַפְּגוּם
 אֲצִלוֹ, וְאִם כָּל אֶחָד יִחְשַׁב בְּצוּרָה זוֹ, שְׂאִין לָנוּ עַל
 מִי לְהַשְׁעֵן אֲלֵא עַל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, וְעָלֵינוּ לְתַקֵּן

נפלאות ונסים

קצא

מעשינו ולשוב בתשובה, אז נזכה לראות בבנין הבית ובגאולה השלמה, ונפטר מכל הצרות, ויעשה עמנו הקדוש-ברוך-הוא "נפלאות ונסים". וזהו שאומרים חכמינו הקדושים (יומא פו:): יחיד שעשה תשובה — מוחלים לכל העולם פלו. אם אדם מרגיש עצמו יחיד, אני לבד בכל העולם פלו, וכמאמרם ז"ל (סנהדרין לג.): חייב אדם לומר, שכל העולם לא נברא אלא בשבילי, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'): אם העולם לא נברא אלא בשבילי, אז עלי להתעסק בתקון העולם, ומהו? לתקן עולם במלכות שדי, לגלות ולפרסם את הבורא יתברך שמו בכל העולם פלו, שזו היתה עבודתו של אברהם אבינו, שפרסם את הקדוש-ברוך-הוא, וכמאמרם ז"ל (בראשית וכה, פ'שה לט, סימן טז; וכן שם פ'שה נט, סימן ח'): עד אברהם אבינו היה הקדוש-ברוך-הוא נקרא אלקי השמים, אבינו אברהם הקריא שמו יתברך בפי כל עובר ושב עד שנקרא אלקי הארץ, שגם פה למטה דברו ממנו יתברך, שזו השלמות. וכמאמרם ז"ל (תנחומא נשא): נתאנה הקדוש-ברוך-הוא שיהיה לו הירה בתחתונים. ולזה זוכים כשאדם היחיד חוזר בתשובה, ואינו מסתכל על אף אחד, כמו שמפרש

רבנו ז"ל את הפסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד ה'יה
 אברהם", שאברהם אבינו עבד את הקדוש-ברוך-
 הוא בחינת אחד, ולא הסתפל על אף אחד, אני
 יחיד בעולם וכו', ומה עלי לעשות? לפשפש
 במעשי, האם אני שומר שבת בשמחה, האם אני
 מניח תפלין בכל יום, האם אני מתעטף בציצית,
 האם אני אוכל פשר, האם אני שומר טהרת
 המשפחה, האם יש לי זקן ופאות — הסמל
 היהודי, האם אינני עושק מהזולת וכו'? ! זה נקרא
 יחיד ששבו, אזי מוחלים לכל העולם פלו. אם אדם
 מרגיש עצמו שהוא יחיד בעולם, וכל העולם תלוי
 רק בו, ועושה תשובה, מקיים את המצוות, אוהב
 את הבריות וכו', הוא מקרב את הגאולה.

ולכן, בני ובנותי היקרים! עלינו להתאחד
 יחד, ולעקר מאתנו את הגזענות הארוגה, את
 השנאת חנם, מספיק שנאה, למה זה צריך להיות,
 שלא יכניסו בישיבה בחור שאיננו מהעדה שלו,
 שלא יכניסו בפולל אברך שאינו שייך לחסידות
 שלו או לחבורה שלו? ! די לשנאה האוילית הזו,
 ואל נטעה עצמנו, ברגע שנבטל את השנאת חנם
 שזרע הסמ"ך-מ"ם בינינו, פי בשביל הבחירה

והנסיון ברא הקדוש-ברוך-הוא את הסמ"ך-מ"ם, שכל כחו — הפירד ומשל, פי איך יכול הוא לרדות על הזולת, איך הקלפות והסטרס אחרים יכולים לשלט בעולם? רק על-ידי שנאה ופרודים, פי אם היתה אהבת הבריות, לא היתה שיף בכלל מחלקת ואי הבנות, פי אומרים חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד.): אהבה דוחקת את הבשר; שני אנשים יכולים לישן על חודו של חרב, אם יש אהבה ביניהם. ולכן צריכים כלנו לילף בדרךפו של אברהם אבינו, וזהו שאומרים חכמינו הקדושים (ביצה לב): כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו; הסימן לידע אם אנו מבני האבות הקדושים — אם יש לנו רחמנות על הזולת, זה סימן שאנו יהודים קדושים אשר במשך כל הדורות לא התבוללו הנשמות, לא התערבו המשפחות בין אמות העולם, שטבעם אכזרי. אבל אם רואים אדם שמתאכזר על הזולת, גונב ועושק וגוזל אותו, הרי זה סימן שמשהו איננו כשורה אצלו, משהו איננו טהור וכשר בו, או משפחתו נתערבה במשך הדורות, פי יהודי אמתי אף פעם לא יציק לזולת,

אך יש עלינו למוד זכות (תהלים קה): "ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם", נתערבנו בין הגויים, שהם מלאי מדות רעות: רצח ואכזריות, שהיא מנת חלקם, רוצחים בדם קר, רשעים ארוזים וכו'. ולכן אם אנו רוצים להגאל, אם אנו רוצים לראות נסים שיעשה עמנו הקדוש-ברוך-הוא, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו), כמו שבעת יציאת מצרים בא משה רבנו ואמר: "אין עוד מלבדו", ואומרים חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): ראתה שפחה על היים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי; אם אנו חפצים שתתגלה אלינו השכינה בגלוי רב מאד, כמו שהיה בעת קריעת ים סוף, עד שעוללים ויונקים שמטו ידיהם מפיהם ואמרו: זה אלי ואנוהו (עין מדרש תהלים ח'); אם אנו רוצים לזכות לזה בעת הגאולה העתידה, שכלנו נזכה לראות בגלוי שכינה, ונדבר אליו יתברך, לזה צריכים אהבה ואחדות. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רלט), שאי אפשר לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא רק על-ידי שלום, כמו שכתוב (תהלים קכב, ח): "אדברה נא שלום", הדבור תלוי בשלום, ולכן תקן האר"י ז"ל לקבל על עצמו מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" קדם

נפלאות ונסים

קצה

התפלה, כי התפלות לא תתקבלנה למעלה אם יש שנאה; כי איך אדם בא להתפלל לפניו יתברך, אם ידיו מגאלות בדם הגנבה והגזלה שעשק את הבריות?! איך אדם רוצה שתתקבל תפלתו בשמים, אם עדין מציק ומרע לזולת?! הבה לא נטעה את עצמנו, האם אנו מקימים בשלמות מצוות כבוד אב ואם, האם אנו מצלצלים אליהם לשאל לשלומם?! הלא אומרים חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק כז): העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואינו מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואיך אנו רחוקים מזה, ההורים גדלו אותנו, נתנו לנו כל נשמתנו, ועתה אנו מזלזלים בהם; הלא זה צריך להיות היסוד אצלנו, כמאמר ז"ל (דברים רבה, פרשה ו', סימן ב'): חמורה שבחמורות — זה כבוד אב ואם, מכבודו בחייהם מכבודו במוותם. ואחר-כך עלינו לראות שיהיה שלום-בית, כי איך אנו יכולים לבקשו יתברך שנגאל, בשעה שאיננו יכולים להיות ותרגים פוגע בבית, ומוציאים את הפעם והרציחה על בני ביתנו, ומכים את הילדים וכו', מה איתנו?! הלא צריך לעבד על נקדת השלום בבית, ואז נזכה להשראת השכינה. ואחר-כך בין השכנים, די למריבות הקטנוניות שאין

מְדַבְּרִים תְּדַשִּׁים וְשָׁנִים וְכוּ' זֶה עִם זֶה, הֲלֹא אֹמֵר
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ (מְשָׁלִי כו, י): "טוֹב שָׁכַן קְרוֹב מֵאֵח
רְחוֹק". הֲלֹא שָׁכַן הַגֵּר בְּשִׁכְנוּתָךְ, טוֹב יוֹתֵר מֵאֵח
הַגֵּר בְּסוֹף הָעוֹלָם, וְלָכֵן לָמָּה לֹא נִכְבְּד אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ? ! לָמָּה לֹא נַעֲזֹר זֶה לְזֶה, אֲשֶׁר רַק בְּזֶה
תְּלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה — כְּשֶׁנִּשְׁלִים זֶה עִם זֶה, כְּשֶׁנִּשְׁתַּדֵּל
לְעַקֵּר מֵאִתָּנוּ אֶת כָּל הָרָשָׁעוֹת וְהַגְּזֵעָנוֹת, אֶת כָּל
הַפְּרוּדִים וְהַתְּלוּקֵי דַעוֹת, וְזֶה יִהְיֶה הַכְּלִי שֶׁהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יַעֲשֶׂה עִמָּנוּ "נִפְלְאוֹת וְנִסִּים". וְאֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים וּבָה, פָּרָשָׁה ה', סִימָן יב):
גְּדוֹל הַשְּׁלוֹם, שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִבֶּשֶׁר אֶת
יִשְׂרָאֵל שְׂיִהְיֶה נִגְאָלִים אֲלָא בְּשְׁלוֹם; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא יַעֲזֹר שְׁנֹזְכָה לְקַבֵּל עַל עֲצָמֵינוּ מֵהַיּוֹם וְהַלָּא
לְאַהֲבֵךְ אֶת כָּל יְהוּדֵי, לְעֲזֹר לְזוּלָת, וְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה חָשׁוּב בְּעֵינֵינוּ וְנִכְבְּדוּ, וְהֵיכָן שְׂיִשׂ אֶלְמָנָה
וּיְתוּמִים — נִשְׁתַּדֵּל לְסִיעָם, הֵיכָן שְׂיִשׂ אֵיזָה עָנִי
— נִתְמַךְ בּוֹ וְכוּ', כִּי הָעֵקֶר עָלֵינוּ לְרִאוֹת שֶׁתִּשְׁכַּן
בֵּינֵינוּ מִדַּת הַשְּׁלוֹם, וְאִזּוּ יִגְאָלֵנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
גְּאֻלַּת עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!